

Filozofija i umjetnost

Uz temu

Pred nama je prvi dio radova koje smo imali prilike čuti na godišnjem simpoziju Hrvatskoga filozofskoga društva održanom od 1. do 3. prosinca 2011. godine u Zagrebu pod naslovom »Filozofija i umjetnost«. Ovaj tematski blok prenosimo i u naredni broj *Filozofskih istraživanja* budući da je za objavljivanje uređena i druga skupina članaka, također prezentiranih na istom simpoziju.

Dovesti u vezu filozofiju i umjetničku praksu u najmanjem znači govoriti o specifičnom odnosu prema zbilji i »autentičnosti«, proizvodnji znanja o njoj i reproduktivnim praksama koje, omogućujući proizvodne odnose, stvaraju historijsko-materijalne uvjete za kulturno i umjetničko stvaranje. Pitanje kritike ili stila, prosudba umjetničkih intencija i djela, pitanje »funkcije« umjetnosti (bila ona primjerice pedagoška, politička, estetička ili etička) i njezine svrhe, odnos autorstva, procesa rada, produkcije, publike i tržišta teme su bez kojih je danas gotovo nemoguće misliti i argumentirati teze o preklapanju sadržajnih polja umjetničke proizvodnje i filozofije.

Problematičnost razumijevanja umjetničkog djela bitno govori o složenosti suda kao tobože objektivnog ili »čistog« čitanja umjetnine gdje se pripisivanja smisla djelu napose pokazuje kao dostupnost seta kategorija prema kojima je – uvijek iz neke specifične pozicije – ono kodirano. U tom smislu, susret s umjetničkim djelom nikada nije izmješten iz neke kognitivne baštine, prethodne *uštimanosti* ili užitka koji je lišen neke klasne, rasne ili rodne uvjetovanosti. Ili kako to sažeto govori Bourdieu: »'Oko' je proizvod povijesti koji se reproducira odgojem.« Dakako, to otkriva i čitavi niz pitanja o granici estetskog i neestetskog i njezinoj uvjetovanosti vanjskim referentima koji nam omogućuju distinktivne kvalifikacije stanovitog djela u nekom vremenu i prostoru.

Upravo stoga, sadržaji o kojima možemo čitati unutar ovoga dvobrojnoga temata istovremeno predstavljaju različite doprinose topici odnosa filozofije i umjetnosti ali su također svi zajedno određeni epohom iz koje progovaraju, kao i njoj pripadajućim diskursom. Oni se kreću od problematizacije distinkcija moderne i suvremene umjetnosti, kantovskog poimanja smisla, genija i kritike subjekta, preko postulacije i kritike postmodernog i postmoderne, biopolitičke performativnosti koja ukazuje na problem ne-autentičnosti, do medijski različitih studija – književnih, slikarskih, glazbenih, *cyber* itd.

U konačnici kolidirajući odnos filozofije i umjetnosti (sa širokim spektrom njihovih vlastitih polja i grana) također predstavlja plodno tlo za njihov susret s teorijom umjetnosti, estetikom, historijom, mediologijom, kulturologijom, komunikologijom, antropologijom, etnologijom, sociologijom, psiholo-

gijom, pedagogijom, ekonomijom, politikom, muzeologijom, urbanistikom, arhitekturom, dizajnom, informacijsko-komunikacijskim tehnologijama itd., čemu smo mogli svjedočiti na spomenutom simpoziju, baš kao što će to potvrditi i radovi koje objavljujemo ovdje i u sljedećem broju *Filozofskih istraživanja*.

Ankica Čakardić